

УДК 1(091):167.2

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.61.19>

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ПОВСЯКДЕННОЇ МОВИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Павло Соболевський

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет, кафедра історії філософії
вул. Володимирська, 64/13, 01601, м. Київ, Україна*

Статтю присвячено аналізу поняття «*феноменологія мови*», що досі позбавлено усталених асоціацій у філософській традиції та контрастує зі статусом поняття «*філософія мови*», традиційно пов'язаного з іменами Л. Вітгенштайна (1889–1951), С. Кріпке (1940–2022), Д. Девідсона (1917–2003). Хоча історично опозиція між феноменологією та філософією мови сформувалася не відразу. У першій половині XX століття ці підходи виявляли суттєву спорідненість у критиці психологізму. Лише згодом, під впливом аналітичної реакції – зокрема у виконанні Г. Райла (1900–1976) – феноменологія була дискредитована філософами мови як концептуально невиразний підхід. Це започаткувало довготривалу інституційну та методологічну розділеність між двома традиціями.

З іншого боку, термінологічне визначення Дж. Остіном (1911–1960) власного методу як феноменології заслуговує на концептуальну реабілітацію. Це не лише свідчить про потенційні точки перетину аналітичної й феноменологічної традицій, а й спонукає до переосмислення самої феноменології поза вузькими рамками гуссерлівського чи гайдеггерівського дискурсу. У цьому контексті особливої ваги набуває вплив М. Мерло-Понті (1908–1961), з яким Дж. Остін, як підтверджено документально, був знайомий. Це відкриває можливість інтерпретувати остінівську «феноменологію» не як випадкову стилістичну фігуру, а як спробу оновленого методологічного проекту.

Загалом, детальний аналіз демонструє, що відновлення діалогу між феноменологією та філософією мови не лише можливе, а й методологічно необхідне. Такий діалог здатен переосмислити усталені межі філософського аналізу й відкриває перспективи для синтезу інтерпретативного, інтенціонального й мовленнєво-діяльнісного підходів у філософії, гуманітаристичі та соціальних науках.

Ключові слова: сучасна філософія, аналітична філософія, філософія повсякденної мови, феноменологія, Дж. Остін.

Вступ. У філософській традиції вислів «*філософія мови*» одразу ж асоціюється з низкою усталених тем і проблем: референцією, значенням, теорією мовленнєвих актів, прагматикою, а також із прізвищами таких знакових мислителів, як Л. Вітгенштайн, В. Квайн, С. Кріпке, Д. Девідсон тощо. Цей інтелектуальний горизонт є добре окресленим у межах англо-американської аналітичної філософії XX століття. Натомість термін «*феноменологія мови*» викликає радше здивування або скепсис. Він не має таких чітких конотацій, і одразу постають запитання: що саме означає це поняття? Зокрема, такі питання ставить Ч. Енгеланд (Chad Engelland) у статті «Вступ: мова досвіду». Філософ наголошує: «Натомість «*феноменологія мови*» спочатку здається порожньою. Що вона передбачає? Хто її голоси? Хоча філософія як концептуальний аналіз, очевидно, передбачає тісну взаємодію з мовою та проблемами мови, зовсім не зрозуміло, що те саме стосується філософії як опису структури досвіду. Який саме феноменологічний внесок у мову?» [5, с. 1].

Звична опозиція феноменології та сучасної філософії мови зазвичай постає як глибоке теоретичне та методологічне протиставлення. Л. Літен у статті «Філософія повсяк-

денної мови як феноменологічне дослідження: читання Дж. Остіна та М. Мерло-Понті» вказує на це: «Зазвичай вважається, що феноменологія та сучасна філософія мови природно протиставляються одна одній. Сьогодні ця протилежність часто проявляється в байдужості» [7, с. 1]. Проте така інтерпретація відображає радше пізнішу фазу розвитку обох традицій, а не їх початковий стан. У першій половині XX століття ще не існувало усталеної межі, що розділяла би феноменологію та аналітичну філософію мови як дві окремі парадигми. Навпаки, обидва інтелектуальні рухи могли сприйматися як споріднені, що об'єднувалися критикою психологізму та спробами реконструювати підстави значення, інтенціональності й мови на нових засадах. Такий зв'язок особливо помітний у творчості молодого Г. Райла, який, хоча й не був прибічником феноменології, проте уважно стежив за її розвитком та визнавав її спільний з ним інтерес до дослідження сенсу, структури свідомості та інтенціональних актів.

Критика феноменології з боку представників філософії повсякденної мови

Критичне ставлення до феноменології, притаманне Г. Райлу, вже містило ті риси, які згодом стануть характерними для широкої традиції лінгвістичної філософії. Г. Райл вважав, що феноменологія приречена на концептуальний колапс: або вона впаде у суб'єктивістську замкненість, або ж скотиться до неоправданого містицизму. Зокрема, в рецензії на роботу М. Гайдегера (1889–1976) він зазначав: «І я також мушу сказати від його імені, що, на мою особисту думку, феноменологія як Перша філософія наразі прямує до банкрутства та катастрофи і закінчиться або саморуйнівним суб'єктивізмом, або вітряним містицизмом» [9, с. 222]. Подібна оцінка була не лише особистою позицією Г. Райла, а й виявом більш загальної тенденції аналітичної філософії середини XX століття – відмежуватися від феноменології як від метафізично навантаженої та методологічно непевної традиції. Така установка зберігається й донині, особливо в межах лінгвістичної філософії, яка орієнтується на логіко-аналітичну точність і трактує феноменологію як інтелектуально сумнівний напрям.

Елементи феноменологічної проблематики продовжують проникати у філософію мови, зокрема в працях пізнього Л. Вітгенштайна. Його розуміння «значення як вживання» демонструє приховану спорідненість із феноменологічними інтенціями. Однак навіть у цьому випадку між двома традиціями не складається повноцінного діалогу. Феноменологія та філософія мови залишаються паралельними, але ізольованими напрямками мислення, між якими не відбулося справжнього методологічного або змістовного синтезу. Це вказує на потребу в нових інтерпретаційних підходах, здатних подолати історичні упередження та реанімувати можливість продуктивного філософського діалогу між цими напрямками.

С. Хенкман у статті «Феноменологія, повсякденна мова та методологія соціальних наук» детально досліджує питання протиставлення феноменології та філософії повсякденної мови: «В останні роки дискусії у філософії та методології соціальних наук були зосереджені переважно на критиці позитивізму та, зокрема, на оскарженні позитивізму як основи соціально-наукової методології» [6, с. 342]. Особливої інтенсивності ці дискусії набули в контексті спроб поставити під сумнів придатність позитивізму як універсальної методологічної основи для дослідження соціальних явищ. Ця критика постає не як поодинокий жест, а як мультидисциплінарна атака, що походить із різноманітних теоретичних напрямів – феноменології, філософії повсякденної мови, структуралізму, критичної теорії, етнометодології та герменевтики. Незважаючи на значну методологічну і концептуальну різноманітність між цими підходами, їх спільна налаштованість на деконструкцію позитивістської методології мала потужний вплив на сучасний етап розвитку соціальних наук. Цей вплив проявився не лише в інституційному послабленні позитивізму як визначальної

дослідницької програми, але й у загальному зміщенні уваги до фундаментальних методологічних питань.

Під тиском такої критики позитивізм змушений був перейти в оборонну позицію, в межах якої його прихильники дедалі частіше вдаються до ревізії власних теоретичних установок. Ще більш суттєвим наслідком цієї критики стало те, що значна частина соціологічної спільноти була змушена почати процес методологічного переосмислення – процес, який, за влучним висловом одного з теоретиків, можна назвати «реструктуризацією» методологічних засад. Йдеться про Р. Бернштайна (1932–2022) та його збірник «Реструктуризація соціальної та політичної теорії» [3]. Саме в контексті цього процесу і варто розглядати філософсько-методологічні наслідки критики позитивізму, що здійснювалася з боку феноменології та філософії повсякденної мови. Обидва підходи не тільки стверджували власну інтерпретацію соціального пізнання, але й претендували на формування нової методології, яка би відповідала складності та контекстуальності соціальних практик. Ба більше, деякі автори вказували на потенційну методологічну сумісність цих підходів, що, на їхню думку, відкривало шлях до інтегративного бачення соціально-наукового аналізу.

С. Хекман здійснює порівняльний аналіз феноменології та філософії повсякденної мови як методологічних альтернатив позитивізму. Вона наголошує: «Саме ця спроба переосмислити методологічну основу соціальних наук формує перспективу цього есе» [6, с. 341]. Основна увага приділяється порівнянню їхніх претензій на статус нової дослідницької програми в соціальних науках. Центральною тезою цієї роботи є те, що хоча обидва підходи демонструють певну чутливість до специфіки соціального пізнання, лише феноменологія здатна забезпечити концептуально цілісну та методологічно продуктивну рамку для систематичного аналізу соціальної дійсності. Водночас філософія повсякденної мови, попри її евристичну цінність, радше окреслює перспективу, з якої можливо рефлексувати над соціальним, але не пропонує досить повної методологічної структури для здійснення соціального аналізу.

Отже, остаточний висновок полягає в тому, що саме феноменологія завдяки своїй здатності концептуалізувати суб'єктивність, інтенціональність та структури досвіду може послугувати надійною основою для оновлення методологічного арсеналу соціальних наук. Натомість філософія повсякденної мови, попри її аналітичну проникливість, залишається в межах критичної перспективи, яка не досить оснащена для побудови повноцінної дослідницької програми.

Лінгвістична феноменологія Дж. Остіна

С. Мулал приділяє особливу увагу поглядам Дж. Остіна та Л. Вітгенштайна. У роботі «Феноменологія та філософія повсякденної мови» він зазначає: «Для Остіна та Вітгенштайна віра у філософську ефективність згадування звичайних слів у повсякденному контексті їх використання представляється як відкликання нас від метафізичного використання таких слів – точніше, від зловживань або помилок у розумінні, яких слова зазнали від рук поколінь (за словами Остіна, хитрих, легковажних, схоластичних і, по суті, несерйозних) метафізиків» [8, с. 590]. Саме тому апеляція до звичайного мовлення у філософії повсякденної мови постає як акт очищення – прагнення звільнити мову від теоретичних обтяжень, повертаючи слова в контекст живого вжитку, де вони функціонують як соціальні інструменти смислової орієнтації.

У цьому контексті, за словами С. Мулала, мовна стратегія М. Гайдегера, а особливо виразне і свідоме «наси́льство» над німецькою мовою в «Бутті й часі», може сприйматися як антипод до позиції філософії повсякденної мови. М. Гайдегер навмисне перетворює синтаксичні та семантичні структури, аби здобути доступ до онтологічної глибини, при-

хованої під поверхнею повсякденного мовлення. Таке насильство над мовною формою постає не як помилка або ексцес, а як вияв серйозності наміру повернути філософську думку до забутого питання – питання про *Буття* як таке.

У світлі історичних суперечностей між феноменологією та аналітичною філософією мови прикметною і водночас парадоксальною видається пропозиція Дж. Остіна у статті *A Plea for Excuses* (1956) схарактеризувати свій метод дослідження як «*лінгвістичну феноменологію*». Цей термін викликає низку концептуальних труднощів і неоднозначностей з огляду на усталене уявлення про несумісність феноменологічного та аналітичного підходів. На думку Л. Літена, «ця назва викликає подив з багатьох причин, і на питання про те, що саме вона має означати, ще не має відповіді» [7, с. 2]. Така пропозиція, яка з першого погляду може здатися іронічною, насправді виявляється глибоко продуманою і стратегічною. У тексті «Виправдань» Дж. Остін вводить її обережно, майже вибачаючись, проте водночас не відкликає і не відмовляється від неї, що свідчить про певну цілеспрямованість і вагомість вибору.

Використання терміна «*лінгвістична феноменологія*» відображає намагання Дж. Остіна подолати звужене розуміння філософії мови як аналізу суто лінгвістичних структур чи значень у відриві від контекстуальної динаміки людського досвіду. Він зазначає: «З огляду на поширеність гасла «повсякденна мова» і таких назв, як «лінгвістична» або «аналітична» філософія чи «лінгвістичний аналіз», слід особливо наголосити на одній речі, щоб уникнути непорозумінь. Коли ми досліджуємо, що нам слід говорити, які слова нам слід використовувати і в яких ситуаціях, ми знову ж таки дивимося не лише на слова (або «значення», якими б вони не були), але й на реальність, про яку ми говоримо цими словами: ми використовуємо загострене усвідомлення слів, щоб загострити наше сприйняття явищ. Із цієї причини, я думаю, було би краще використовувати для такого способу філософії якусь менш оманливу назву, ніж ті, що наведені вище, – наприклад, «*лінгвістична феноменологія*», тільки вона досить складна для сприйняття» [2, с. 182]

Це також пояснює його наполягання на точності, чутливості до мовленнєвих відтінків і відмові від спрощених схем. Практика аналізу повсякденної мови, з одного боку, відмовляється від метафізичних спекуляцій, а з іншого – не погоджується з редукцією значення до логічної форми. Із цього погляду, «*лінгвістична феноменологія*» – це спроба концептуалізувати філософський метод, який, спираючись на досвід мови, водночас прагне відкрити засадничі горизонти смислу й людської взаємодії. Такий підхід контрастує з обвинуваченнями в «*лінгвістичному ідеалізмі*», які висував, зокрема, А. Аер, адже Дж. Остін чітко дистанціюється як від суб'єктивістського релятивізму, так і від суто мовних формалізмів.

Як слушно зазначає С. Кавел, термін Дж. Остін не тільки не відкидає, але й використовує як інструмент уточнення філософської ідентичності своєї праці. С. Кавел зазначає: «Єдиною позитивною пропозицією Остіна щодо назви своїх методів, я вважаю, була «*лінгвістична феноменологія*», і хоча він вибачається, що «це досить складно вимовити» (я не можу позбутися відчуття, що він соромився того, що це звучить досить претензійно або принаймні філософськи), він не забирає цю назву назад» [4, с. 206].

У цьому сенсі, попри обережність формулювань, використання категорії «феноменологія» не є випадковим. Воно вказує на намір подолати розрив між мовою та світом, між формою висловлювання та структурою досвіду. Під «*лінгвістичною феноменологією*» Дж. Остін, вочевидь, мав на увазі саме таку філософію, яка, вивчаючи функціонування мови в її повсякденних контекстах, водночас розкриває феноменальну тканину соціальної реальності.

У світлі питання про характерні риси філософської методології Дж. Остіна на особливу увагу заслуговує його вибір терміна «*феноменологія*» для окреслення власного підходу. З огляду на домінування аналітичної традиції у філософському середовищі англomовного світу середини ХХ століття такий вибір видається нетривіальним і потребує уточнення. Подібне роз'яснення могло б не лише сприяти глибшому розумінню філософії повсякденної мови як інтелектуального проєкту, а й пролити світло на приховані перехрестя між аналітичною філософією та феноменологічною традицією. Проте спроби дати відповідь на це питання залишаються поодинокими і зазвичай поверховими. Вони здебільшого припадають на два десятиліття після смерті Дж. Остіна у 1960 році й нині перебувають на маргінесі філософської пам'яті. Примітно, що саме найраніші з цих інтерпретацій виглядають найпродуктивнішими.

Зокрема, в дискусії 1959 року, присвяченій співвідношенню феноменології та лінгвістичного аналізу, Ч. Тейлор звернув увагу на паралелі між підходом Дж. Остіна та феноменологією Е. Гусерля: «Одним із ключових понять феноменології є поняття інтенціональності, яке Гусерль запозичив у Brentano. Приймаючи його, Гусерль досить радикально змінив його значення, так що з удосконалення емпіризму в Brentano воно стало для Гусерля точкою розриву з емпіризмом. Сучасну тезу про інтенціональність можна виразити як тезу про те, що все, що є об'єктом свідомості, має «значення» [10, с. 93].

Ця тема піднімається і в сучасних дослідженнях. Глибше осмислення феноменологічної традиції свідчить про те, що саме поняття «феноменологія» вже передбачає принципову залученість у мовний вимір. Ч. Енгеланд зазначає: «Термін «феноменологія» справді виражає вкоріненість логосу у феноменах, мови – у даності досвіду. Основний внесок, що започаткував феноменологічний рух, здійснюється через контекстуалізацію мови. Проривна праця Гусерля «Логічні дослідження» розкриває логіку істини, демонструючи взаємодію мови та нашого досвіду речей: те, про що ми говоримо, може бути дано досвіду так само, як це сказано» [5, с. 2].

М. Гайдегер, розвиваючи гусерлівське розуміння взаємодії мови й досвіду, переносить фокус на фундаментальну онтологію, в якій мова постає як дім буття. Він неодноразово підкреслює, що саме через мову світ відкривається людині як осмислена тотальність, і водночас намагається мислити ті обмеження, з якими стикається мовне вираження буття. М. Мерло-Понті своєю чергою звертається до феноменології тіла, вказуючи на те, що інтерсуб'єктивна структура значення є неможливою без втіленого суб'єкта, який уже первинно є мовною істотою. Відповідно, мова у феноменології – не просто інструмент, а спосіб існування досвіду як такого, його розкриття й виявлення в міжсуб'єктивному полі.

Такий аналітичний жест був можливим у контексті тогочасних філософських пошуків, коли спроби подолання розриву між «аналітичною» і «континентальною» філософією ще мали значну силу й видавалися концептуально перспективними. Хоча відповідь А. Асра на виступ Ч. Тейлора була скептичною і безвідносною до фігури Дж. Остіна, сам факт, що А. Аср демонстрував глибоке знання феноменології – зокрема, теорії сприйняття М. Мерло-Понті – свідчить про інтелектуальний ландшафт, в якому такий діалог був можливим.

Цілком показово, що згодом сам термін «*феноменологія*» дедалі рідше з'являється в подібних обговореннях. Коли Р. Арінгтон у 1975 році поставив питання про можливість «*лінгвістичної феноменології*», він не став аналізувати сам концепт феноменології чи її релевантність для аналітичного контексту. Філософ зазначав: «У цій статті я хочу розглянути та оцінити методологічне поняття *лінгвістичної феноменології* Дж. Остіна. Це поняття отримало широку увагу в останні роки. Його було запропоновано як ключ до пояснення філософії повсякденної мови, яку практикували Дж. Остін, Л. Вітгенштайн та їх послідовники,

а також його розглядали як місток між англо-американською лінгвістичною філософією та континентальною феноменологією. Я стверджуватиму, що тлумачення Дж. Остіном цього методу відкрите для заперечень на підставі (1) непослідовності та (2) припущення погляду на зв'язок між словами та світом, який не може бути виправданий» [1, с. 289]. Це свідчить не стільки про втрату інтересу до діалогу, скільки про витіснення його на периферію філософської рефлексії. Отже, поступова десемантизація терміна «*феноменологія*» у цьому контексті вказує на глибше і водночас не досить досліджене питання: що саме Дж. Остін хотів сказати, коли використовував цей термін? Чи йшлося йому про методологічну інтенцію, про певний тип опису, чи, можливо, про приховану спорідненість із гуссерлівським чи мерло-понтівським проєктом? Відповіді на ці питання, хоча й залишаються поодинокими, становлять важливий ключ до більш цілісного розуміння не лише спадщини Дж. Остіна, а й потенційного взаємопроникнення феноменологічної і аналітичної традицій.

Проте, щоб оцінити остінівську феноменологію на її власних підставах, слід уникати звичних орієнтирів на Е. Гусерля чи М. Гайдегера. Аргумент на користь такої обережності є простим: немає жодних емпіричних доказів того, що Дж. Остін був знайомий з фундаментальними працями цих мислителів. Натомість більш обґрунтованою і перспективною є увага до постаті М. Мерло-Понті, якого Дж. Остін, за підтвердженнями даними, читав. Важливо зазначити, що М. Мерло-Понті вже був предметом філософського обговорення в Оксфорді 1950–1960-х років, зокрема в роботах А. Аєра, що підтверджує його впливовість і доступність у цьому контексті.

Це дає змогу припустити, що саме у філософії М. Мерло-Понті Дж. Остін міг знайти ту версію феноменології, яка була йому прийнятною: феноменологію без трансцендентальних претензій, без онтологічного радикалізму, натомість зосереджену на чуттєвому досвіді, втіленому суб'єкті та описі смислових структур у щоденному людському житті. У цій парадигмі Дж. Остін міг бачити не чужий йому інтерес до конкретики, контексту та опису феноменів мовного вжитку як складної форми поведінки. Таким чином, існують вагомі підстави вважати, що саме методологічна інтуїція М. Мерло-Понті була Дж. Остіну близькою.

Висновки. Поняття «*феноменології мови*» досі не має усталеного значення у філософській традиції, на відміну від нормативно закріпленого статусу «*філософії мови*», яку асоціюють із Л. Вітгенштайном, С. Кріпке, Д. Девідсоном. Проте ця опозиція не була початковою: у першій половині XX століття обидва напрями були близькими у своїй критиці психологізму. Згодом, під впливом аналітичної філософії – особливо в інтерпретації Г. Райла – феноменологія була маргіналізована як концептуально невиразна. Це заклало основу для довготривалого методологічного розриву між двома традиціями.

Те, що Дж. Остін сам називав свій метод «*феноменологією*», заслуговує на нове осмислення. Ця характеристика вказує не лише на можливі точки дотику аналітичної та феноменологічної традицій, а й запрошує до розширеного тлумачення самої феноменології поза вузько гуссерлівською чи гайдеггерівською парадигмою. У цьому контексті на особливу увагу заслуговує вплив М. Мерло-Понті, з яким Дж. Остін, як засвідчено, був знайомий. Це дозволяє тлумачити «*феноменологію*» Дж. Остіна як частину ширшого методологічного проєкту.

Відновлення діалогу між феноменологією та філософією мови не лише можливе, але й необхідне. Такий міжтрадиційний підхід сприяє перегляду меж філософського аналізу, відкриваючи перспективу інтеграції інтерпретативних, інтенціональних і мовленнєво-діяльнісних підходів у сучасній філософії та гуманітарних науках.

Список використаної літератури

1. Arrington R. Can There Be a Linguistic Phenomenology? *The Philosophical Quarterly*. Volume 25 (101). 1975. P. 289–304.
2. Austin, J. A plea for excuses. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 57. 1956–1957. p. 1–30.
3. Bernstein, J.R. The Restructuring of Social and Political Theory. Cambridge University Press. 1976. P. 286.
4. Cavell, S. Austin at Criticism. *The Philosophical Review*. Volume 74(2).1965. P. 204–219.
5. Engelland, Ch. Introduction: The Language of Experience. *Language and Phenomenology*, ed. Chad Engelland. 2020. P. 1–18.
6. Hekman, S. Phenomenology, ordinary language, and the methodology of the social sciences. *The Western Political Quarterly*. Volume 33 (3). 1980. P. 341–356.
7. Leeten, L. Ordinary Language Philosophy as Phenomenological Research: Reading Austin with Merleau-Ponty. *Philosophical Investigations*. Volume 45(3) 2021. P. 227–251.
8. Mulhall S. Phenomenology and ordinary language philosophy. *The Cambridge History of Philosophy, 1945–2015*. 2019. P. 590–602.
9. Ryle G. Heidegger's «Sein und zeit». *Collected Papers Volume 1: Critical Essays*. Routledge. 2009. P. 205–222.
10. Taylor C., Ayer A. J. Phenomenology and Linguistic Analysis. *Aristotelian Society Supplementary Volume*. Volume 33 (1). 1959. P. 93–124.

**PHENOMENOLOGY AND ORDINARY LANGUAGE PHILOSOPHY:
A MODERN VIEW****Pavlo Sobolievskyi**

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Faculty of Philosophy, Department of History of Philosophy
Volodymyrska str., 64/13, 01601, Kyiv, Ukraine*

This article explores the concept of the phenomenology of language, a term that remains underdefined within the philosophical tradition – especially in contrast to the well-established field of philosophy of language, typically associated with figures such as L. Wittgenstein, S. Kripke, and D. Davidson. Historically, the divide between phenomenology and the philosophy of language did not emerge immediately. In the early twentieth century, both traditions shared critical opposition to psychologism. However, under the influence of analytic philosophy – particularly through G. Ryle – phenomenology was later marginalized as lacking conceptual clarity, leading to a prolonged institutional and methodological separation.

The fact that J. L. Austin referred to his own method as «phenomenology» warrants conceptual reconsideration. This terminological choice reveals potential points of intersection between analytic and phenomenological traditions and invites a broader interpretation of phenomenology beyond the confines of Husserlian and Heideggerian frameworks. Notably, Austin's documented familiarity with M. Merleau-Ponty further supports this reappraisal, suggesting that his use of «phenomenology» may indicate a deliberate methodological innovation rather than a rhetorical flourish.

Overall, the paper argues that renewing the dialogue between phenomenology and the philosophy of language is both feasible and methodologically valuable. Such a dialogue offers the potential to transcend entrenched boundaries in philosophical inquiry and lays the groundwork for a productive synthesis of interpretive, intentional, and speech-act approaches across philosophy, the humanities, and the social sciences.

Key words: modern philosophy, analytic philosophy, philosophy of language, phenomenology, J. L. Austin.